

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΚΡΙΤΗΣ

Εἶνε πολλά χρόνια ἀφόντας ἔγινε ἡ ἱστορία πού θά σᾶς διηγηθῶ. Ὁ μικρός Κριτής σήμερα εἶνε γέρος μέ παιδιά καί μ' ἀγγόνια, καί δίγγονα, ἄν καί ἡ Μοῖρα δέν τόν ἀξίωσε νά χαϊδέψῃ δικό του παιδί. Ἀλλά τὸ ἴδιο πράγμα εἶνε. Τὰ παιδιά, τ' ἀγγόνια καί τὰ δίγγονα εἶνε τοῦ ἀδερφοῦ του, μικροτέρου του κατὰ τὴν ἡλικία, σάν καί τὰ δικά του εἶνε.

Ὁ μικρός Κριτής, Σπύρος λεγόμενος, ἦταν καί δέν ἦταν δέκα χρονῶν, ὅταν γιὰ πρώτη φορά, ἀκολουθώντας τὸ ἀναγκαῖο ἔθιμο τῆς πατρίδας του, ξεκίνησε γιὰ τὴν Ξενητεία, τὴν Κίρκη αὐτὴ τοῦ ἠπειρωτικοῦ κόσμου. Ὁ πατέρας του, ὁ κύρ Χρῆστος, Κριτής λεγόμενος ἀπ' ὅλη τὴν ἐπαρχία, γιατί ἦταν πραγματικῶς ὁ δικαστής της, τὸν συνώδεψε ὡς τὰ Γιάννινα. Τὴν ὥρα τοῦ ξεχωρισμοῦ πού ὁ Ρόβας ὁ καρθανάρης εἶχε ἔτοιμα τὰ μουλάρια του καί τ' ἄλογά του, καί φώναζε, σάν ἄλλος δήμιος: — «Τὸ καρθάνι εἶν' ἔτοιμο!!!», ὅλοι οἱ συγγενῆδες, πού παρακολουθοῦσαν τοὺς ξενητεμένους τους, τοὺς ξεμονάχεψαν καί τοὺς ἔλεγαν τὰ ὕστερα λόγια τοῦ ξεχωρισμοῦ. Ἦταν καμμιά εἰκοσαριά οἱ ξενητεμένοι. Ἄλλος εἶχε μάννα, ἄλλος πατέρα, ἄλλος θεῖο ἢ θειά, κι' ἄλλος μεγαλύτερον ἀδερφὸ ἢ ἀδερφή.

Τί πικρὴ ὥρα, ἡ ὥρα τοῦ ξεχωρισμοῦ! «Ὅλο τὸ αἷμα μαζώνεται στὴν καρδιά, τὸ πρόσωπο σκυθρωπάζει καί τὰ μάτια βουρκώνουν ἀπὸ τὰ δάκρυα.

«Κι' ὁ ζωντανὸς ξεχωρισμὸς παρηγοριά δέν ἔχει»

λέει τὸ ἠπειρωτικὸ τραγοῦδι. Ἀλήθεια, δέν ἔχει παρηγοριά ὁ ζωντανὸς ξεχωρισμὸς! Χάνει ἀπὸ τὰ μάτια του ἕναν ἄνθρωπο ζωντανό, κι' ἐκεῖνος, πού φεύγει καί πάει, κι' ἐκεῖνος πού μένει πίσω, καί δέν χάνει ἕναν πεθαμένο.

Ὁ καρθανάρης ὁ Ρόβας ἔσχιζε ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη τὴν πλατύχωρη αὐλὴ τοῦ χανιοῦ κι' ἔλεγε: — «Τελείωσε γλήγορα πέρασε ἡ ὥρα».

Πῶς περνοῦν γλήγορα ἡ ὥρες τοῦ ξεχωρισμοῦ! Ἡ καρδιὲς χτυποῦσαν δυνατώτερα. Τὰ μάτια δάκρυζαν καί κάπου-κάπου ἀκούονταν καί ξεφωνητὸ μάννας ἢ ἀδερφῆς. Πῶς περνοῦν γλήγορα ἡ ὥρες τοῦ ξεχωρισμοῦ! Καί φτερὰ ἄν εἶχαν, δέν θά περνοῦσαν καί δέν θάφευγαν γληγορώτερα!

Τέλος ὁ καρθανάρης ὁ Ρόβας καθαλλίκεψε ἕνα χρυσοκάπουλο μουλάρι καί χτυπώντας το μέ τοὺς φτερνιστήρες του, πετάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὴν ὀρθάνοιχτη θύρα τοῦ χανιοῦ, σάν ἀστραπή. «Ὅλοι οἱ ξενητεμένοι ἀγκαλιάστηκαν καί φιλήθηκαν μέ τοὺς δικούς τους καί καθαλλίκεψαν κι' αὐτοὶ μέ μάτια θολωμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ πόνου τῆς πατρίδας, τοῦ σπιτιοῦ καί τῶν δικῶν τους, κι' ἔκαναν τὸ σταυρό τους. Τὰ «ἔχετε γειά», τὰ «ὦρα καλὴ» καί τὰ «καλὴ ἀντάμωσι νὰ δώσῃ ὁ Θεός!», διασταυρόνωνταν ἀπ' ἐδῶ καί ἀπ' ἐκεῖ. Μιά μάννα πικρομάννα ἔστησε μοιρολόγι:

«Ἀνάθεμά σε ξενητεία καί τρισανάθεμά σε,

Πού μοῦ κρατᾶς τὸν ἄντρα μου ἔκείραια δέκα χρόνια.

Κι' ἐφέτος μ' ἀποπλάνεψες μοῦ παίρνεις καί τὸ γιού μου!...»

Τὴν ὥρα πού ὁ Σπύρος δρασκελοῦσε τὴν θύρα τοῦ χανιοῦ, τοῦ φώναξε ὁ πατέρας του, μέ παραπονετικὴ φωνή:

— Σπύρο μου, στάσου νὰ σοῦ πῶ δυὸ λόγια ἀκόμα...

Ὁ Σπύρος σταμάτησε τὸ μουλάρι, κι' ὁ κύρ Χρῆστος, μαραμένος ἀπὸ τὸν πόνου τοῦ ξεχωρισμοῦ τοῦ πρώτου παιδιοῦ του, καί τοῦ πλιὸ ἀγαπημένου ἀπ' ὅλα, τοῦ λέγει:

— Παιδί μου! Ἀμα σκαπετήσης τὸ Μέτσοβο εἶσαι ἢ δέν εἶσαι παιδί μου εἶνε τὸ ἴδιο. Δέν σέ ξέρει κανένας. Ἀλλά σὺ νὰ μὴ λησμονήσης ποτέ ὅτι εἶσαι παιδί μου. Μακρὰ ἀ-

πὸ ψέμμα, κλεψιά, φονικὸ καί ξένη γυναῖκα! Καί σὸ βάθος τῆς θάλασσας κι' ἄν βρεθῆς νὰ μὴ χάσης τὴν ἐλπίδα σου ἀπὸ τὸ Θεό! Καί βασιληᾶς ἄν γένης, νὰ μὴ λησμονήσης τὴν πατρίδα σου. Τάκουσε, παιδί μου;

— Τάκουσα, πατέρα μου!

— Ὡρα καλὴ σου τώρα! Ὁ Θεὸς κι' ἡ εὐχὴ μου μαζῶ σου.

Τὸ παιδί χτύπησε τὸ μουλάρι του γιὰ νὰ φτάσῃ τὸ ξεμακρυσμένο καρθάνι, κι' ὁ πατέρας σωριάστηκε στὸ πεζούλι τοῦ χανιοῦ κι' ἄρχισαν νὰ τρέχουν τὰ μάτια του, σὰ θρύσες.

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὁ κύρ Χρῆστος θρίσκονταν στὸ χωριὸ καί δικάζεε τοὺς πατριῶτες του, πού ἔτρεχαν σ' αὐτὸν νὰ βροῦν τὸ δίκηρο τους, κι' ὁ Σπύρος εἶχε σκαπετήσει τὸ Μέτσοβο κι' ὅσους ἀπαντοῦσε στὸ δρόμο κανένα δέν γνώριζε, κι' οὔτε τὸν γνώριζαν!

Τὸ καρθάνι τραβοῦσε γιὰ τὴν Πόλη, ὅλο τῆς στερεᾶς. Εἴκοσι μέρες χρειάζονταν τότε γιὰ νὰ πάη κανεὶς ἀπὸ τὰ Γιάννινα στὴν Πόλη, ἄν δέν τύχαινε στὸ δρόμο κανένα ἐμπόδιο. Εἶχαν περάσει δέκα μέρες δρόμο, πέρασαν τὴν Θεσσαλονίκη χωρὶς νὰ τοὺς τρέξῃ κανένα κακό. Ἦσαν ὅλοι ἀγαπημένοι, ὅλοι μιὰ χαρὰ καί περνοῦσαν τὸν δρόμο τους τραγουδώντας καί κουβεντιάζοντας σάν ἀδέρφια. Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα μπῆκε ὁ διάβολος στὴ μέση. Τοῦ ἐνός ἀπὸ τὸ καρθάνι εἶχε πέσει ἡ σακκούλα του μέ ὅ,τι χρήματα εἶχε, καί τὴν εἶχε βρῆ ἕνας ἄλλος, ἀπὸ τοὺς εἴκοσι συνταξιδιώτες, καί τοῦ τὴν ἔδωκε, κρατώντας τὰ μισὰ γιὰ βρετικά. Ἐκεῖνος πού εἶχε χάσει τὴ σακκούλα γύρευε ἀκέραιο τὸ χρηματικὸ ποσὸ, πού εἶχε μέσα, κι' ἐκεῖνος πού τὴν εἶχε βρῆ δέν τῶδινε λέγοντας ὅτι εἶχε δικαίωμα νὰ βαστάξῃ τὰ μισὰ γιὰ βρετικά, κι' ἀπὸ λόγο σὲ λόγο πιάστηκαν, κι' ἄρχισαν νὰ χτυπιῶνται στὰ γερά, φωνάζοντας τὸ «βίός μου» ὁ ἕνας, τὸ «δίκηρο μου» ὁ ἄλλος. Μπῆκαν οἱ ἄλλοι νὰ τοὺς χωρίσουν, ἀλλά κι' αὐτοὶ χωρίστηκαν σὲ δυό: ἄλλοι μέ τὸν ἕνα κι' ἄλλοι μέ τὸν ἄλλον. Ἐκεῖνος ὅπου εἶχε βρῆ τὴ σακκούλα ἐπέμενε νὰ βαστάῃ τὰ μισὰ, λέγοντας:

— Δικαιοῦμαι νὰ βαστάξω τὰ μισὰ, διότι ἄν δέν τὸ φανέρωναι, ὅτι ἦδρα τὴν σακκούλα, μποροῦσα νὰ τὰ φάω ὅλα τὰ χρήματα, πού εἶχε μέσα.

Ἐκεῖνος πάλι, πού τὴν εἶχε χάσει, ἐπέμενε νὰ τὰ ζητᾷ ὅλα, λέγοντας:

— Δέν δικαιοῦσαι νὰ μοῦ βαστάξῃς τὰ μισὰ, διότι δέν εἶμεστε ἀπ' ἄλλο καρθάνι σὺ κι' ἀπ' ἄλλο ἐγώ, ἀλλ' εἶμεστε ἀπὸ τὸ ἴδιο καρθάνι· κ' εἶμεστε συντρόφοι, κι' ὡς συντρόφοι εἶμεστε ἀδέρφια καί ὑποχρεοῦμεστε ὁ ἕνας νὰ βοηθᾷ τὸν ἄλλο, κι' ὄχι νὰ κερδίζουμε ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο.

Φιλονεικῶντας-φιλονεικῶντας, ἔφτασαν σ' ἕνα χάνι, ἠτύχασαν λίγο, ὅσο νὰ φᾶν, κι' ἄρχισαν πάλι τὴν φιλονεικία. Ἐδῶκε-πῆρε ὁ Ρόβας, ὁ καρθανάρης νὰ τοὺς εἰρηγέψῃ, ἀλλά δέν μπόρεσε· καί τὰ δυὸ τὰ μέρη εἶχαν κάποιον δικαίον, τὸ καθένα γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἡ φιλονεικία κατέληξε στὰ χέρια, καί μέσα στὸ μαλλιολογισμὸ, κάποιος εἶπε μέ πόνου καρδιακό:

— Ἐ! καί νὰ ξεφύτρωνες, Θεέ μου, τὸν κριτὴ μας, τὸν κύρ Χρῆστο, ἐδῶ πέρα, ἀπὸ καμμιά μεριά, πῶς θάφευγε ὁ Τρισκατάρατος ἀπὸ τὴ μέση μας καί πῶς θά γένονταν ὅλα μέλι-γάλα.

— Ἀχ, ποῦθε νὰ ἦταν, καϋμένε, εἶπε ἕνας ἄλλος τους, σὲ μιὰ στιγμὴ θά εἰρήνευαν τὰ πάντα.

— Μοῦρθε μιὰ ιδέα —εἶπε ἕνας ἄλλος...

— Τί; τὸν ρώτησε τέταρτος.
 — Τί;... Ἐχομε τὸ παιδί του ἐδῶ πέρα...
 — Καὶ σὰν τῶχομε;
 — Νὰ τὸ βάλωμε στὴ θέσι τοῦ πατέρα του... κριτή.
 — Μπρὲ ἀλήθεια! Νὰ τὸ βάλωμε κριτή. Ἄν καὶ μικρὸ
 ἀκόμα, θὰ ξέρη νὰ εἰπῆ κάτι, ὡς παιδί τοῦ κριτῆ μας.
 — Σπῦρο! — φώναξε — Σπῦρο! Τί γίνεται ὁ Σπῦρος τοῦ
 κύρ Χρήστου;

Ὁ Σπῦρος δὲν ἀκούονταν, τὸν εἶχε καταβάλει ὁ κόπος
 τοῦ δρόμου, κι' ἄμα ἔφαγε, ἀκούμπησε στὸν τοῖχο κι' ἀπο-
 κοιμήθηκε, ἔχοντας προσκέφαλο τὸ δισάκκι του, στρῶμα
 τῆ βελεντζούλα του καὶ σκέπασμα τὴν κάππα του.

Ἡ πρότασις ν' ἀναθέσουν τὴν κρίσι στὸ παιδί, εἶχε γίνῃ
 δεχτὴ ἀπ' ὅλη τὴ συνοδεία.

— Ναί, ναί! ἀκούονταν ἀνάμεσα στὶς κουβέντες τους, νὰ
 ξυπνήσωμε τὸ παιδί νὰ τοὺς κρίνῃ. Εἶνε παιδί τοῦ πατέρα
 του...

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ καρβανιοῦ, ὁ Ρόβας, ἀκούοντας ὅτι ἤ-
 θελαν νὰ ξυπνήσουν τὸ παιδί γιὰ νὰ κάμῃ τὴν κρίσι, καὶ
 παίρνοντας τὸ πρᾶγμα γι' ἀστείον, τοὺς εἶπε:

— Τί λόγια, ὦρὲ, εἶν' αὐτὰ πού λέτε; Ἀφήστε τὸ παιδί
 νὰ κοιμηθῆ. Τί ξέρει αὐτό;

— Ὅχι! Ὅχι! φώναξαν πολλοί. Πρέπει νὰ ξυπνήσωμε τὸ
 παιδί.

Δυὸ - τρεῖς ἄρχισαν νὰ ξυπνοῦν τὸ παιδί, πού κοιμῶταν
 βαρειά. Ὑπνος παιδικίσσιος καὶ μάλιστα ὕστερα ἀπὸ δρό-
 μο. Τοῦ φώναζαν καὶ τὸ τραβοῦσαν ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ,
 ἀλλὰ δὲν μπορούσαν νὰ τὸ ξυπνήσουν. Τέλος τοῦ ἔβαλαν
 ταμπάκο στὴ μύτη κι' ἔτσι φτερνίστηκε καὶ ξύπνησε. Τὸ
 παιδί ἀνοίξε τὰ μάτια του, κύτταξε γύρω - γύρω καὶ τὸ
 πῆρε τὸ παράπονο.

— Γιατί παραπονιέσαι, ὦρὲ; τοῦ εἶπε ὁ Ρόβας.

— Ἐβλεπα στὸν ὕπνο μου, ὅτι ἤμουν
 στὸ σπίτι μου μὲ τὸν πατέρα μου καὶ
 τὰ δέρφια μου... Μάνα δὲν εἶχα.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

— Μπρὲ κριτῆ πού σοῦ τὸν διάλεξαν!
 εἶπε μόνος του ὁ καρβανάρης.

— Ξέρ'ς γιατί σὲ ξυπνήσαμε, Σπῦρο;
 τοῦ εἶπε ἕνας ἀπὸ κείνους πού τὸν ξύ-
 πνησαν.

— Πού νὰ ξέρω, εἶπε ὁ Σπῦρος τρί-
 βοντας τὰ μάτια του.

— Σὲ ξυπνήσαμε γιὰ νὰ μᾶς κάνῃς
 τὴν κρίσι τῆς φιλονεικίας.

Τὸ παιδί τὸν κύτταξε μὲ στόμα ἀνοι-
 χτό.

— Μπρὲ, τί σᾶς ἔφταιγε τὸ καημένο
 καὶ τοῦ χαλάσατε τ' ὄνειρο, εἶπε ὁ καρ-
 βανάρης.

— Αἶντε, παιδί μου, κρίνε τους, εἶπε
 ὁ γεροντότερος ταξιδιώτης τοῦ καρβανιοῦ. Γνωρίζεις τὴν
 αἰτία. Ἀπ' αὐτοῦ θὰ καταλάβουμε, ἂν θὰ γένῃς σὰν τὸν
 πατέρα σου.

Τὸ παιδί καλοκάθησε σταυροπόδι κ' εἶπε στοὺς μαλλω-
 μένους μὲ ὕφος ἀληθινοῦ κριτῆ:

— Ἐλάτε ἐδῶ!

Πῆγαν κ' οἱ δυὸ μπροστά του μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα.

— Ξέρετε πού εἴμαστε; τοὺς ρώτησε σοβαρά.

Ὁ καρβανάρης ἀνοίξε τὰ μάτια του, προσέχοντας ν' ἀ-
 κούσῃ καλύτερα. Οἱ μαλλωμένοι δὲν μιλοῦσαν.

— Νὰ σᾶς εἰπῶ πού εἴμεστε. Εἴμεστε κακοροϊζικοί, δέ-
 κα μέρες μακρὰ ἀπὸ τὸν τόπο μας· εἴμεστε ξένοι πεντά-
 ξενοι! Δὲ μᾶς γνωρίζει κανένας ἐδῶ γύρα! Ἡ ξενητεία
 μᾶς ἀδερφώνει ὅλους...

Ὁ καρβανάρης ἄρχισε ν' ἀποράῃ μὲ τὴ νοημοσύνη τοῦ
 μικροῦ κριτῆ καὶ λέγει μέσα του:

«Μπρὲ, τὸ παληόπαιδο! Αὐτὸ εἶνε σοφό!»

— Θέλετε νὰ σᾶς κάνω τὴν κρίσι; τοὺς ρώτησε, σοβαρὰ -
 σοβαρά.

— Θέλομε, τοῦ ἀπελογήθησαν, κι' ὅσα μᾶς πῆς θ' ἀκο-
 λουθήσωμε. Ἔτσι κάναμε καὶ στὸν πατέρα σου.

— Γιὰ νὰ σᾶς κάνω τὴν κρίσι, πρέπει πρῶτα ν' ἀγκαλια-
 σθῆτε καὶ νὰ φιληθῆτε κ' ὕστερα νὰ σᾶς κρίνω.

Οἱ δυὸ μαλλωμένοι κύτταξαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον περίλυ-
 ποι, σὰ νὰ ντρέπονταν νὰ κάνουν ἐκεῖνο, πού τοὺς ἔλεγε.

Οἱ ἄλλοι βλέποντας τὸν δισταγμὸ τους, τοὺς φώναζαν:

— Κάνετε, ὦρὲ, ὅπως σᾶς λέγει ὁ κριτῆς! Τί καμαρῶ-
 νετε!

Οἱ μαλλωμένοι ἀγκαλιάστηκαν καὶ φιλήθησαν κλαίοντας.

— Πηγαίνετε τώρα! εἶπε τὸ παιδί. Τελείωσε ἡ κρίσι σας!

— Καὶ πῶς τελείωσε; εἶπαν πολλοί. Ὁ ἕνας κρατάει κι'

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Τοῦ Ρίχτερ

Ἦσουν ἕνα ὠραῖο παιγνίδι καὶ σ' ἀπόχτησα... Μιὰ
 τρελλὴ ἦσουν χαρὰ καὶ σ' ἔζησα...

Δυὸ μάτια ἦσουν μόνο... δυὸ μάτια ὄνειροπόλα, καὶ σ' ἐ-
 κύτταξα...

ᾠ! πόσο τότε ἤμουν τρελλὸς γιὰ σένα...

Καὶ πόσο τώρα πού τὸ σκέπτομαι στενάζω...

* * *

ᾠ εὐλογημένα χρόνια τότε... παρελθόν, ζωὴ, χαμένη
 ἀγάπη... Χορεύοντας, γελώντας ἐζούσα...

Χαρὰ, τρελλὴ χαρὰ πῶς πέταξες ἀπὸ κοντά μου!

ᾠ! ναί! θυμᾶμαι! πόσο τὸ θυμᾶμαι.

Ἦσουν ἐσύ, μόνο ἐσύ... Ἐσύ ἦσουν, κόρη ὠραία, τὸ
 παιγνίδι... Ἐσύ καὶ ἡ χαρὰ... Καὶ ἡ εὐτυχία μου ἐσύ...

* * *

Καὶ τώρα ψάχνω, καὶ ζητῶ καὶ τρέχω καὶ θέλω νὰ τὸ
 μάθω καὶ νὰ τὸ ξέρω...

Τί ἦταν κείνο πού μᾶς ἔκαιγε τοὺς δυὸ μας...

— Ἡ μυστικὴ ἐκείνη κι' ἀνεξήγητὴ αἰτία.

Καὶ σὺ γιατί — ὦ! νᾶξερα γιατί!

Γιατί μακρὰ μου πέταξες πουλί μου...

Κι' ἀφήνοντάς με ἐδῶ μονάχο...

Σκληρὰ μου τσάκισες τὸ ὠραῖο αὐτὸ παιγνίδι...

Τὴν εὐτυχία πῆρες καὶ τὴν ἔφερες μαζί σου.

Καὶ τὴν χαρὰ...

Καὶ τὴν ζωὴ ἐπῆρες τώρα ἀπὸ κοντά μου...

ΜΙΑ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Τοῦ Μπύργκερ

Μιὰ ἀνάμνησις εἶνε τώρα...

Ἦταν ἕνας καιρὸς, κάποια ἐποχή...
 Τριαντάφυλλα, ὄλο ρόδα ὁ κῆπος ὀ-
 λος...

Καὶ σὺ κοντά μου ἐσύ.

Κι' ἐγὼ κοντά σου ἐγώ...

Μέσα στὴν τόση ἀνάμνησι ἀπομένει...

Μέσα στὰ τόσα χρόνια πού κύλησαν...

Τὰ μάτια σου — δυὸ μάτια μόνον μέ-
 νουν...

Καὶ ἡ πρώτη ἐκείνη λέξις πού τὸ στό-
 μα σου κρυφὰ ψιθύρισε τὸ βράδυ ἐκεῖ-
 νο... Καὶ τίποτ' ἄλλο — ἐκτὸς ἀπὸ τὸ

νοῦ μου πού ἄθελα γυρίζει πρὸς τὰ ἐκεῖ.

ὁ ἄλλος ἔχει νὰ λάβῃ.

— Τελείωσε, εἶπε τὸ παιδί. Ἡ διαφορὰ τους ἦταν τὸ μῆ-
 σος. Ἀφοῦ μπῆκε ἡ ἀγάπη ἀνάμεσά τους, τὸ μῆσος ἔφυγε
 καὶ τὸ δίκαιο ἔρχεται μόνο του.

Καὶ πραγματικῶς, ἐκεῖνος πού βαστοῦσε τὰ μισὰ χρή-
 ματα, τᾶβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του καὶ τᾶδωσε στὸν ἄλλο,
 πού τὰ ζητοῦσε, λέγοντας:

— Πᾶρ'τα, ἀδερφέ!

Κι' ἐκεῖνος πού τὰ ζητοῦσε τοῦ ἀπελογήθηκε:

— Ὅχι, ἀδερφέ, ὄλα! Βάστα τὰ βρετικά σου. Κράτα ὅ-
 σα θέλεις, κράτα τα κι' ὄλα...

— Ὅχι! ὄχι, εἶνε δικό σου βιό, εἶπε κείνος πού τὰ εἶχε
 βρῆ. Μακρὰ ἀπὸ μένα τὸ ἄδικο!

— Πᾶρ'τα, ὦρὲ, τοῦ φώναξαν οἱ ἄλλοι, ἀφοῦ σοῦ τὰ δί-
 νει ὁ ἄνθρωπος.

Τὰ πῆρε τότε ἐκεῖνος καὶ τὰ ἔβαλε στὴ σακκούλα, κι' ἀ-
 φοῦ τὴν ἔβαλε στὸν κόρφο του, ξαναγκαλιάστηκε καὶ ξα-
 ναφιλήθηκε μὲ τὸν ἀντίθετό του.

— Ἐδγε, Σπῦρο! φώναξαν οἱ ἄλλοι. Εἶσαι ἀληθινὸ παιδί
 τοῦ κύρ Χρήστου!

Καὶ πῆγαν ὅλοι καὶ τὸ φίλησαν τὸ παιδί καὶ τοῦ εὐχί-
 θηκαν νὰ προκόψῃ.

Ὁ καρβανάρης ὁ Ρόβας, πού κοροΐδευε πρῶτα τὸν μι-
 κρὸ κριτῆ, πῆγε καὶ τὸν ἀγκάλιασε κι' αὐτὸς καὶ τὸν φί-
 λησε, λέγοντάς του:

— Παιδί μου, νὰ μὲ χωρέ'ης. Ἐγὼ εἶμαι μεγάλος στὰ
 χρόνια καὶ σὺ μεγάλος στὸ νοῦ. Μιὰ μέρα θὰ γίνῃς ἀφέντης.

Καὶ πραγματικῶς ἔζησε καὶ πρόκοψε, κι' ὄλοι οἱ συντα-
 ξιδιώτες του ἔγιναν ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια ὑπηρέτες του.

